

Styre: Fakultetsstyret ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet
Styresak: 92/16
Møtedato: 13.12.2016

Dato: 28.11.2016
Arkivsaknr: 16/5674-
WEF/HAGRN

Gjennomføring i doktorgradsprogrammet – forslag til utfyllende regler

Bakgrunn

Høsten 2015 gjorde fakultetsadministrasjonen en kartlegging av frafallstall fra doktorgradsprogrammet i perioden 2010-2015. I denne perioden har totalt 31 kandidater blitt skrevet ut av programmet og 19 kandidater fått sin første innlevering underkjent. Av de 19 har de aller fleste levert inn avhandlingen på nytt og fått denne godkjent. Andelen innleverte avhandlinger som blir underkjent utgjør omkring 15 %. Antall utskrevne ble sett i forhold til antallet kandidater som ble tatt opp i perioden 2005-2010 (168 totalt). Det innebærer at omkring 18 % av kandidatene som ble tatt opp ble skrevet ut uten å ha oppnådd graden. Sammenlignet med andre fakultet, både internt på UiB og på andre utdanningsinstitusjoner, er andelene som blir skrevet ut eller får sin avhandling underkjent ved fakultetet høyt.

På bakgrunn av dette nedsatte fakultetsledelsen i januar 2016 en arbeidsgruppe som fikk i mandat å se på hvordan SV-fakultetet kan jobbe for å bedre gjennomføring og hindre frafall i doktorgradsprogrammet. Arbeidsgruppen bestod av Jan Erik Askildsen (instituttleder Økonomi), Karen Christensen (instituttleder Sosiologi), Line Marie Sørsdal (Gruppe B representant) Wenche Førre (fra fakultetsadministrasjonen) og ble ledet av Annelin Eriksen (prodekan for forskerutdanning). Gruppen leverte sin rapport 25. mai 2016.

Hovedanbefalinger fra arbeidsgruppen kan oppsummeres i følgende punkter:

1. Gjennomføring av oppstartsamtale, midtveisevaluering og medarbeidersamtale med fokus på progresjon
2. Fokus på veileders rolle
3. Forskningsfelleskap – alle kandidater bør ha tilgang på et aktivt forskningsfelleskap
4. Rekruttering – sikre godt rekrutteringsgrunnlag og høyt nivå på kandidatene som tas opp i doktorgradsprogrammet

Rapporten med de foreslåtte tiltakene ble sendt til instituttene med frist for tilbakemelding 23. september. Alle instituttene, med unntak av Institutt for geografi, har gitt skriftlige tilbakemeldinger på rapporten. Rapporten og høringsvarene er vedlagt saken.

Høringsuttalelsene fra instituttene

I samtlige tilbakemeldinger takker instituttene for det viktige arbeidet gruppen har gjort for å sette fokus på doktorgradsprogrammet og de tiltak som kan bedre gjennomføringen og hindre frafall. Instituttene gir i all hovedsak sin støtte til de tiltakene arbeidsgruppen foreslår, men kommer med noen overordnede kommentarer som kan oppsummeres i et ønske om mer fleksibilitet, samt kommentarer og innvendinger til noen konkrete tiltak. Innvendingene er i hovedsak knyttet til forslaget om å ha et absolutt krav om karakteren B (eller tilsvarende) ved opptak, og forslaget til rutine for oppfølging av kandidater med dårlig progresjon.

Flertallet av instituttene ber om at formuleringen, «*normalt sett B*» når det gjelder minstekrav ved opptak til doktorgradsprogrammet, beholdes. Når det gjelder avsnittet om rutine for oppfølging ved mangelfull progresjon påpekes det at andre tiltak i oppfølgingen ivaretar dette punktet, og det stilles også spørsmål ved om reglementet åpner for terminering av stipend.

Fakultetsledelsens kommentarer

Fakultetsledelsen vil takke arbeidsgruppen for et viktig arbeid som vil kunne bidra til å bedre gjennomføringen i forskerutdanningsløpet. Med utgangspunkt i rapporten og tilbakemeldingene fra instituttene foreslår fakultetsledelsen at dette arbeidet følges opp ved å utforme et utfyllende reglement til den sentrale ph.d.-forskriften, «Forskrift for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Universitetet i Bergen». I det utfyllende reglementet vil forslagene til nye tiltak og presiseringer av eksisterende tiltak tas inn. Fakultetsstyret har tidligere også gjort enkeltvedtak knyttet til forskerutdanning som omhandler karakterkrav ved opptak, krav til omfang av artikler i artikkelbaserte avhandlinger, definisjon på hovedforfatter, innhold og omfang av opplæringsdelen og rollefordeling under disputas. Disse punktene vil ikke bli tatt opp til ny diskusjon nå, men tas inn i det utfyllende reglementet.

Vi foreslår at det utfyllende reglementet settes opp ved å integrere fakultetets regler i den sentrale forskriften. Dette vil tydeliggjøre for både ph.d.-kandidater og ansatte hvilke regler som gjelder for forskerutdanningen ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet. I det vedlagte forslaget til utfyllende regler vil det fremgå hva som er nye forslag til tiltak og hva som allerede er vedtatt.

Nedenfor følger en oppsummering av tiltakene fra rapporten som blir nedfelt i et utfyllende reglement:

Doktorgradskandidaten og forskningsprosjektet

Oppstartsamtale og midtveisevaluering er viktige rammer rundt forskerutdanningsløpet og det er viktig at disse blir gjennomført etter intensjonen og i tråd med reglement. Instituttledelsen har ansvar for at dette blir gjennomført, men kan velge å delegerer oppgaven dersom det er hensiktsmessig. Når det gjelder medarbeidersamtalen er dette nedfelt i Arbeidsmiljøloven og det er viktig at alle stipendiater får tilbud om dette årlig. Videre er det viktig at manglende progresjon følges opp med fokus på tiltak som bidrar til å sikre gjennomføring av doktorgradsarbeidet. Våren 2015 ble et organisasjonsutviklingsprosjekt med fokus på forskerutdanningen ferdigstilt. I rapporten anbefaler arbeidsgruppen at «*det utarbeides retningslinjer/veiledning for oppfølging dersom midtveisevalueringen viser at kandidatens progresjon ikke er tilfredsstillende*». Universitetsledelsen har nå utarbeidet et felles punkt om dette som de ber fakultetene ta inn i sine utfyllende reglement. Dette er i tråd med arbeidsgruppens forslag og er lagt inn i reglementet.

Veileder

Veileder løftes frem som den viktigste personen for ph.d.-kandidaten, og er ansvarlig for å utarbeide en veiledningsplan der møteform og milepæler konkretiseres som et viktig verktøy for å sikre fremdriften i doktorgradsprosjektet. Fakultetsledelsen ser det som svært viktig at veileder er bevisst på hvilket ansvar man har for å sikre at kandidaten har en tilfredsstillende fremdrift i prosjektet. Det er viktig at veileder fyller rollen på en god måte og fakultetet vil legge til rette for at det gis tilstrekkelig veilederopplæring enten på instituttnivå eller fakultetsnivå. I tråd med forskriften skal alle stipendiater ha rett på biveileder, men biveileder må ikke nødvendigvis være på plass ved opptak.

Forskningsfellesskap

Fakultetsledelsen vil fremheve arbeidsgruppens vektlegging av at alle ph.d.-kandidater skal ha tilgang til et aktivt forskningsfellesskap, enten i form av en forskningsgruppe, eller et annet aktivt forskningsfellesskap. Dette er også nedfelt i forskriften, men utdypes i de utfyllende reglene.

Rekruttering

Å rekruttere de beste kandidatene er avgjørende for god gjennomføring. Stillinger bør lyses ut internasjonalt, og det bør tilstrebes at utlysningsteksten har en utforming som sikrer et godt rekrutteringsgrunnlag. Med utgangspunkt i tilbakemeldingene fra instituttene vil fakultetsledelsen ikke gå inn for å endre minstekravet ved opptak til doktorgradsprogrammet, men vil understreke at formuleringen av minstekravet «normalt sett B» må praktiseres på en måte som sikrer god opptakskvalitet.

Forslag til vedtak:

Styret ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet slutter seg til forslaget til utfyllende regler. Endringen gjøres gjeldende fra dags dato.

Knut Helland
dekan

Alette Gilhus Mykkeltvedt
fakultetsdirektør